

MILJÖUTSKOTTETS UTLÅTANDE 27/2004 rd

Regeringens proposition om godkännande av 1997 års ändringsprotokoll till protokollet av år 1978 till 1973 års internationella konvention till förhindrande av förorening från fartyg samt med förslag till lagar om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i ändringsprotokollet och om ändring av lagen om förhindrande av vattnens förorening, förorsakad av fartyg

Till kommunikationsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 22 september 2004 en proposition om godkännande av 1997 års ändringsprotokoll till protokollet av år 1978 till 1973 års internationella konvention till förhindrande av förorening från fartyg samt med förslag till lagar om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i ändringsprotokollet och om ändring av lagen om förhindrande av vattnens förorening, förorsakad av fartyg (RP 175/2004 rd) till kommunikationsutskottet för beredning och bestämde samtidigt att miljöutskottet ska lämna utlåtande i saken till kommunikationsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Sari Mäkelä, kommunikationsministeriet
- konsultativ tjänsteman Maija Pietarinen och överinspektör Anneli Karjalainen, miljöministeriet
- överingenjör Kalervo Jolma, Finlands miljöcentral
- skyddsdirektör Jari Luukkonen, WWF Finland.

Dessutom har utskottet fått skriftliga utlåtanden från Olje- och Gasbranschens Centralförbund och Silja Line Abp.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner 1997 års ändringsprotokoll till protokollet av år 1978 till 1973 års internationella konvention till förhindrande av förorening från fartyg. Ändringsprotokollet godkändes vid en diplomatkon-

ferens i London i september 1997, och genom det fogades en ny bilaga VI till konventionen. Bilagan innehåller bestämmelser om förhindrande av luftförorening från fartyg. Finland undertecknade ändringsprotokollet i juni 1998. Reger-

ingen föreslår också att riksdagen godkänner en lag om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i ändringsprotokollet.

Regeringen föreslår vidare nya bestämmelser till lagen om förhindrande av vattnens förorening, förorsakad av fartyg. Det rör sig om bestämmelser som godkännandet av ändringsprotokollet kräver och som gäller förhindrande av luftförorening från fartyg. Propositionen har samband med propositionen med förslag till lag om Finlands ekonomiska zon samt vissa andra lagar som har samband med den. Den överlämnades till riksdagen i april 2004.

Ändringsprotokollet träder i kraft tolv månader efter den dag då minst 15 stater, vilkas han-

delsflottor sammanlagt har minst 50 % av världshandelsflottans bruttodräktighet, blivit fördragsslutande parter. Denna dag infaller den 19 maj 2005. Ändringsprotokollet träder då i kraft också för Finlands del, om Finland deponeerar sitt godkännandeinstrument före det. Avsikten är att lagen om sättande i kraft av ändringsprotokollet ska träda i kraft genom förordning av republikens president samtidigt som ändringsprotokollet träder i kraft för Finlands del. Den andra lagen ska träda i kraft genom förordning av statsrådet. Detta avses ske samtidigt som ändringsprotokollet träder i kraft för Finlands del eller tidigare, om EG:s rättsakter eller andra internationella förpliktelser som är bindande för Finland kräver det.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Med hänvisning till propositionen och övrig utredning anser utskottet att förslaget är nödvändigt och lämpligt. Utskottet tillstyrker både ändringsprotokollet i fråga om de delar som omfattas av Finlands behörighet och lagförslaget utan ändringar.

Genom den nya bilaga VI till Marpol 73/78-konventionen regleras bl.a. utsläpp av ozonnedbrytande ämnen, kväveoxider och svaveloxider från fartyg.

I fråga om ozonnedbrytande ämnen gäller regel 12 i bilaga VI. Även Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2037/2000 och statsrådets beslut om ämnen som bryter ned ozonskiktet (SRb 262/1998) gäller ozonnedbrytande ämnen. Miljöutskottet välkomnar regeringens uttalande avsikt att inte försvaga vår gällande lagstiftning om ozonskiktet, som är strängare än i bilagan till konventionen. Detta är viktigt eftersom nya installationer som innehåller HCFC-föreningar enligt bilagan är tillåtna ända till 2020. Den till lagen om förhindrande av vattnens förorening, förorsakad av fartyg ("fartygsavfalls-lagen") föreslagna 21 f § om mottagning av ozonnedbrytande ämnen i hamnar ger möjlighet att ordna mottagningen på lämpligt sätt. Bestäm-

melser om behörighetskrav för dem som i jobbet hanterar ämnen som bryter ned ozonskiktet finns i miljöskyddslagen och i den förordning (1187/2001) som statsrådet utfärdat med stöd av den. Regeringen utgår i sin proposition från att hamnarna ser till att behörighetskraven uppfylls i enlighet med de bestämmelserna.

Bestämmelser om minskning av kväveoxider finns i regel 13 i bilaga VI. Minskning eftersträvas med motortekniska medel. Utskottet betonar hur viktigt det är att i framtiden minska utsläppen av kväveoxider mer effektivt än vad bilagan kräver. Det är i synnerhet med tanke på eutrofieringen av Östersjön som det är viktigt att mer effektivt minska kväveoxidutsläppen från sjötrafiken.

Minskning av svaveloxidutsläpp eftersträvas med regel 14 i bilaga VI, som begränsar svavelhalten i bränsle som fartyg använder. Svavelhalten i de brännoljor som används ombord på fartyg får inte överstiga 4,5 viktprocent. Östersjöområdet fastställs som ett svavelkontrollområde, där bränslets svavelhalt får vara högst 1,5 viktprocent. EG-kommissionen har föreslagit att tillämpningsområdet för direktivet gällande minskning av svavelhalten i vissa flytande bränslen ska ändras så att även marin använd-

ning av tung eldningsolja omfattas. Enligt förslaget ska svavelhalten inte överstiga 1,5 viktprocent, och dessutom föreslår kommissionen begränsning av svavelhalten i marina diesellorjor och dieselbrännoljor. Att minska svavelutsläppen är ett av huvudmålen när det gäller att förbättra luftkvaliteten i kustområdena och hamnarna.

Miljöutskottet påpekar att de fartyg som huvudsakligen går mellan Finland och Sverige sedan början av 1990-talet uteslutande använder tung eldningsolja vars svavelhalt är högst 0,5 % och diesellorja vars svavelhalt är högst 0,2 %. Utsläppen av kväveoxider har minskat med 75 % med hjälp av katalysatorer i fartygens elproducerande hjälpmaskiner samt med hjälp av katalysatorer och vattensprutning i huvudmaskinerna. Sjötrafiken står för en stor del av utsläppen i atmosfären och behöver därför minskas. Den kraftigt växande sjötrafiken, särskilt på Finska viken, ökar behovet av strängare begränsningar även i syfte att minska de lokala föroreningarna.

Enligt regel 16 i bilaga VI är det tillåtet att förbränna avfall på fartyg endast i avfallsförbränningsugnar, och vissa ämnen får inte förbrännas på fartyg. Även i detta avseende är vår nationella lagstiftning strängare, eftersom 26 a § i fartygsavfallslagen helt förbjuder förbränning av avfall "i Finlands vattenområden". Utskottet anser att detta totalförbud bör bevaras. När det gäller Finlands ekonomiska zon¹ avses bilagan ändå gälla i detta avseende. Detta anser utskottet

stämma överens med FN:s havsrättskonvention och därmed vara godtagbart.

Miljöutskottet påpekar för kommunikationsutskottet att ratificeringen av bilaga VI har dröjt omotiverat länge: bilagan godkändes redan 1997. Finland måste vara aktivt när det gäller att utveckla miljöskyddsbestämmelser både inom EU och internationellt och dessutom fullgöra sina avtalsförpliktelser utan dröjsmål. Den ekologiska situationen i Östersjön, särskilt Finska viken, är dålig och återhämtningen från årtionden av belastning går långsamt. Det enda effektiva sättet att förbättra tillståndet är att minska belastningen inom hela avrinningsområdet. Dessutom medför den interna belastningen att det är viktigt att minska alla utsläpp, bl.a. havstrafikens kväveutsläpp.

Slutligen önskar utskottet uttrycka sin tillfredsställelse över att kommunikationsministeriet i juli 2004 tillsatte en kommission som ska bereda en översyn av fartygsavfallslagen i enlighet med vad miljöutskottet föreslog i sitt uttalande om förslaget till lagar om ändring av fartygsavfallslagen och miljöskyddslagen (MiUB 2/2003 rd — RP 33/2003 rd). Kommissionen har i uppgift att utarbeta ett förslag till revidering av lagstiftningen om förhindrande av vattenförorening från fartyg och bekämpning av marina miljöskador så att lagstiftningen är tekniskt korrekt samt effektiv med avseende på miljöskyddet.

Utlåtande

Miljöutskottet föreslår

att kommunikationsutskottet beaktar vad som sägs ovan.

¹ MiUU 19/2004 rd — RP 53/2004 rd; Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om Finlands ekonomiska zon samt vissa lagar som har samband med den.

MiUU 27/2004 rd — RP 175/2004 rd

Helsingfors den 28 oktober 2004

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Pentti Tiusanen /vänst
Tuomo Hänninen /cent
Inkeri Kerola /cent
Jouko Laxell /saml
Mikaela Nylander /sv
Heikki A. Ollila /saml

Satu Taiveaho /sd
Unto Valpas /vänst
Ahti Vielma /saml
Pia Viitanen /sd
ers. Mikko Kuoppa /vänst
Oras Tynkkynen /gröna.

Sekreterare var

utskottsråd Marja Ekroos.